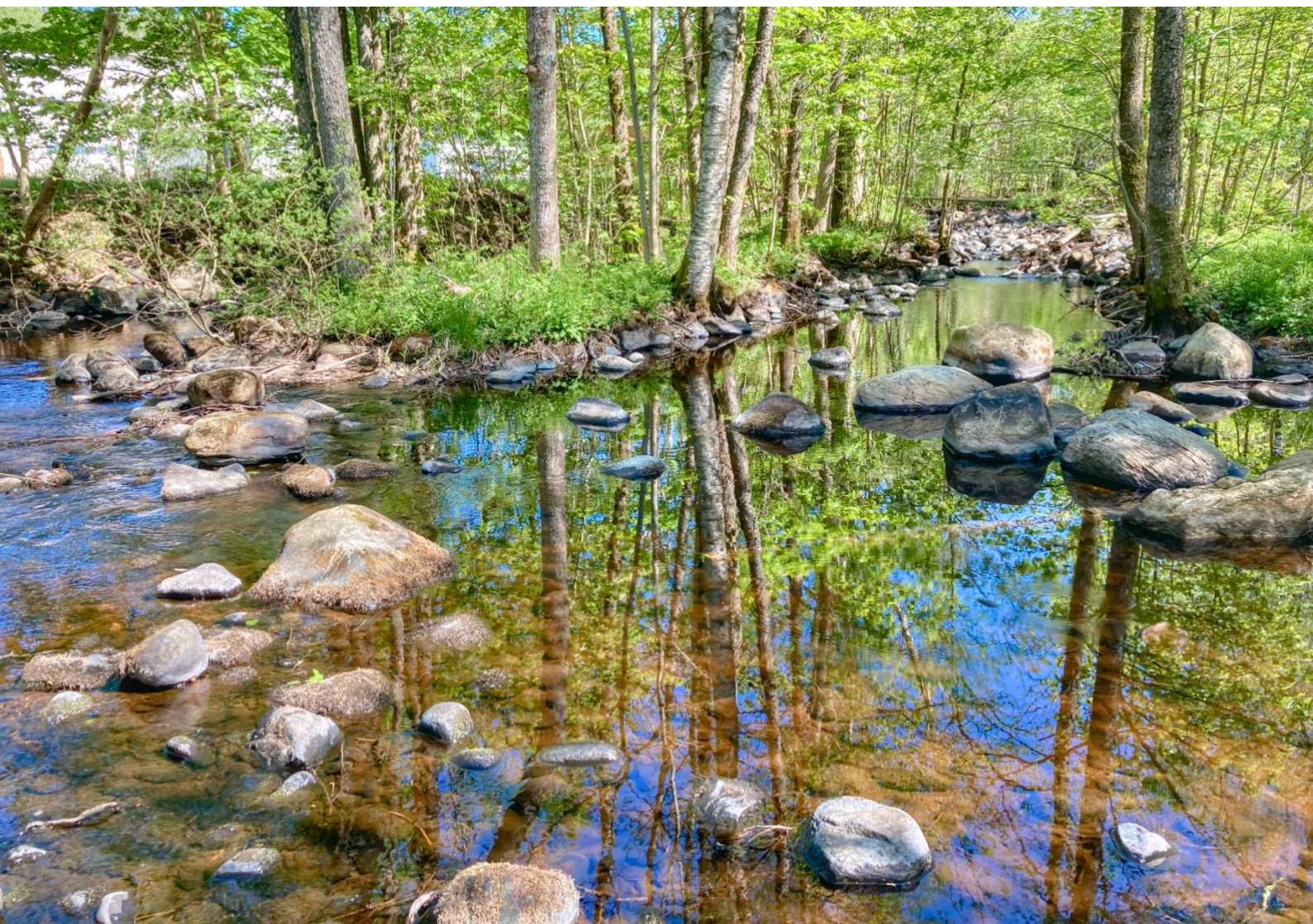


Örelundskolan

Vattnet i Skolan och Skolbäcken

Sörån



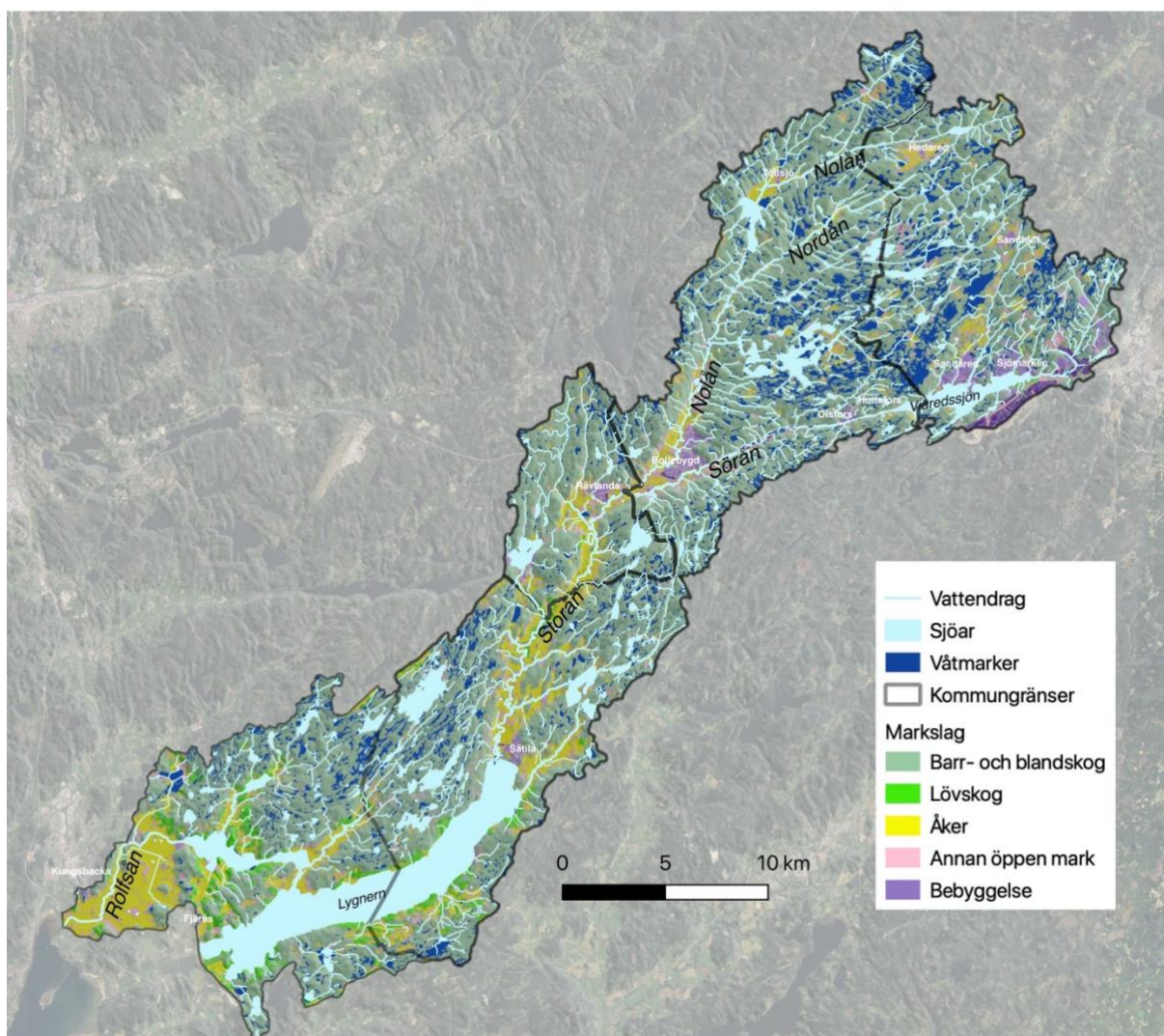
SportFiskarna

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Under 2023 till 2025 har Sandaredskolan, Örelundskolan, Gaddensskolan och Sätilaskolan deltagit i Vattnet och skolan och Skolbäcken. Hittills har 14 klasser med totalt cirka 320 elever varit ute och utforskat sina vattenmiljöer nära skolorna. Detta har skett under 19 olika dagar maj-juni och augusti-september. Klasserna har undersökt fem olika vattendrag: Sandaredsån i Borås kommun, Sörån, Erikstorpsbäcken och Kesebolsbäcken i Bollebygds kommun samt Lövbrobäcken i Marks kommun. Dessutom har vi i Sandared följt Mölnebäcken uppströms till dess källor. Vi har hittat mycket intressant och sett både det som varit bra och det som kan förbättras i miljön. Tillsammans har vi lärt oss mycket om de intressanta platserna, både om natur, historia och samhälle. Vi har också kommit på spännande saker tillsammans när vi är ute, utvecklat metoder för hur vi kan undersöka miljöerna och hur vi kan använda kunskaperna efteråt. Klasser har skickat information till vattenrådet och kommunerna ifall de varit markägare. Hittills har klasser gjort miljöförbättrande åtgärder i två vattendrag, Sandaredsån och Kesebolsbäcken.



Rolfssåns avrinningsområde.

Örelundskolan

Två sträckor av Sörån har undersökts 2025 av två klasser i årskurs 3 och 4. Det har gjorts i samarbete med Lygnerns vattenråd och Sportfiskarna inom projektet Vattnet i skolan och Skolbäcken. Tillsammans har vi håvat småkryp (bottenfauna), elfiskat på en av sträckorna och tittat på vad som varit bra och dåligt i miljön längs vattendraget. Vi har även tittat på två biflöden, Hattabäcken som kommer från norr och en liten bäck som kommer från söder.

Sträckorna vid Sörån ligger på kommunalt ägd mark.

Aktiviteter

VT 2025

- 20 maj. Håvning av bottenfauna på två platser i Sörån. Skatt och problemjakt längs Sörån och Hattabäcken. Kollat vägtrumma vid bäcken från söder.
- 9 juni. Elfiske vid Sörån. Åk 3 och 4.



Sörån och den lilla bäcken från söder samt Hattabäcken från norr..



Övre sträckan.

Resultat

Fiskar

Elfisket gjordes på en sträcka som var delvis rensad på sten och som har potential att bli bättre om man återutsätter blocken. Fyra arter hittades totalt.

Det fanns årsungar av öring och äldre ungar. Det visar att öring leker i området. Troligen är det öring som lever hela sitt liv i ån. Det finns dock möjlighet för stor öring att vandra upp ända från Lygnern och havet för att leka.

Elritsa indikerar bra pH-värde. Arterna leker på vår och sommar i vattendrag då de lägger ägg på grus och stenbottnar. Stim av elritsa kunde också ses av en grupp från stranden vid den övre sträckan.

Ål är kan vara naturligt uppvandrad från havet. Det har dock satts ut i Viaredssjön och kan även ha tagit sig nedströms från sjön. Ålen är rödlistad som akut hotad bl a på grund av vattenkraftverk hindrar vandringen till Sargassohavet fram och åter.

Bäcknejonöga fångades inte vid elfisket men vid håvningen den 20 maj. De leker i vattendrag på grusig botten under försommar där de gör lekgropar. De lever sedan nedgrävda som filtrerande larver i runt sex år. Som vuxna äter de inte och leker direkt varefter de dör.

Signalkräftor fås också vid elfiske. Den är inplanterad från Nordamerika och är en invasiv art.

	Rensad sträcka 2025
Öring (årsungar)	22 (11)
Elritsa	7
Ål	2
Bäcknejonöga	En vid håvning
Signalkräfta	3



Bäcknejonöga (larv), öring (årsunge) och balja med öring, elritsa och signalkräfta.

Bottenfauna:

Håvningen gjordes av klasserna vid två olika sträckor i Sörån. Den nedre sträckan visade sig vara lättast att håva i och hitta djur. Totalt har minst 15 arter av småkryp i vattnet hittats vilket är relativt mycket.

- Dagsländor: >4 arter, stor mängd
- Bäcksländor: >1 art, flera
- Nattsländor: >3 arter (med och utan hus), flera
- Trollsländor av arten stenflodtrollslända: 1 art, flera
- Jungfrusländor: >1 art, enstaka

Dessutom hittades:

- Flicksländor, enstaka
- Knottlarver, enstaka
- Dykare, enstaka
- Skräddare, enstaka
- Vattenskridare, enstaka



Till vänster tre arter av dagsländor, sedan bäckslända, nattslända med hus, stenflodtrollslända och jungfruslända.

Övriga djur:

- Vanlig groda, några vuxna grodor och grodlarver i en pöl vid den övre sträckan.



Vattenkvalitet

Färg

- Vattnet är brunt.

Övergödning

Vattnet är inte övergött och verkar rent.

- Bäcksländor tyder på rent vatten.
- Vattnet är klart utan trådalger.

Försurning

Några saker tyder på bra pH över 6.

- Förekomst av elritsa.
- Dagsländan *Ephemera* hittades.

Skatt- och problemjakt

Eleverna vandrade längs ån och gjorde det vi kallar "Skatt- och problemjakt" då de noterade olika saker de såg.

Det konstaterades att det är rensat på stenblock på några platser i Sörån att det enkelt går att förbättra miljön genom att återplacera block i vattendraget. Längs sträckan finns ovanligt mycket skräp i ån. Dessutom finns det vägtrummor i bäckarna som är vandringshinder för fiskar.

Skattjakt:

- Skugga - ganska bra men även en del solbelysta platser.
- Gömställen – bitvis gott om gömställen i form av stenblock och en del grenar/stockar.

Problemjakt:

- Några sträckor är rensade på sten.
- Det finns mycket skräp på många ställen.
- I både biflöderna finns vägtrummor som ger vandringshinder. I den södra bäcken är det totalstopp för fiskar.



Rensat parti och fellägda vägtrummor där en ger totalstopp för fisk i den södra bäcken och flera ger delvis vandringshinder för svagsimmande fiskar i Hattabäcken.

Förslag till åtgärder

- Sätta tillbaka stenblock och skapa mer gömställen.
- Ta bort skräp.
- Försöka åtgärda vägtrumorna för att minska vandringshinder i bäckarna.
- Återväta våtmarker för att bäckarna inte ska torka ut?



Nedre sträckan. Fiskar släpps tillbaka.